

Bemærkninger til forslaget

Indtil for få år siden havde Danmark et universitets-system efter kontinentaleuropæisk tradition præget af de Humboldtske principper. Således var der i realiteten kun én universitetsgrad, kandidatgraden, der tysk blev opnået efter 5-6 års normeret studietid.

Siden da har universiteterne som følge af en række politiske beslutninger udviklet sig i en mere angelsaksisk retning. Således uddanner universiteterne nu både bachelorer, kandidater og ph.d.'ere.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at denne ændring var nødvendig. En stadig større del af befolkningen får en videregående uddannelse på et universitet eller en af de øvrige videregående uddannelsesinstitutioner, og denne udvikling forventes at forstærkes i de kommende år. Det er en illusion at tro, at alle vil kunne uddannes til at være forskere på internationalt niveau. Derfor er der behov for både en ph.d.- og en kandidatgrad. Tilsvarende vil der i fremtiden være brug for et mere fleksibelt uddannelsessystem, og bachelorgraden med mulighed for at studere forskellige fag på bachelor- og kandidatstudiet giver netop en sådan mulighed. Det må også forventes, at der inden for nogle områder med tiden vil opstå et arbejdsmarked for bachelorer, som det allerede kendes på ingeniør- og handelshøjskoleområdet.

Men det er ingen hemmelighed, at overgangen til et andet system har voldt vanskeligheder. Det har en pris, når et amerikansk system politisk presses ned over institutioner, hvor tankegangen i vidt omfang er præget af tysk tradition, og hvor en række forudsætninger for det amerikanske system ikke er til stede.

Derfor fremstår den traditionelle kandidatgrad stadig væk som den stærkeste af de tre grader. Hvad angår ph.d.-graden, er den generelt næppe på internationalt niveau på danske universiteter. Det er således slående, at stort set alle internationale evalueringer af danske universitetsfag kritiserer opbygningen af ph.d.-studiet. Hvad angår bachelorgraden, eksisterer der, så vidt det er forslagsstillerne bekendt, ikke et tilsvarende materiale til internationale sammenligninger, men både på universiteterne og udenfor er der stor skepsis over for denne grad og dens muligheder.

Som et mindre, men ikke uvæsentligt problem kan det nævnes, at der inden for nogle fag er opstået en østdansk og en vstdansk ph.d.-model.

Med andre ord er der endnu ikke opstået en dansk universitetsmodel, der opfattes som selvfølgelig på samme måde, som den tidligere tyskprægede model blev opfattet som selvfølgelig, og som den angelsaksiske model opfattes som selvfølgelig i de lande, hvor den har fungeret i generationer. Det er et større problem, end det umiddelbart lyder. Det indebærer, at mange lærere og studerende føler, at de af udefrakommende kræfter er sat til at fungere under vilkår, der giver et utilfredsstillende resultat. En sådan følelse kan let medføre ansvarsforflygtigelse og dermed et virkeligt niveaufald.

Problemerne forstærkes af, at en række andre problemer presser sig på. F.eks. kan det nævnes, at de mellemlange uddannelser ønsker at kunne bruge bachelorgraden som deres afgangsniveau. Ønsket er fuldt forståeligt, idet det allerede er praksis mange steder i udlandet, og anerkendelse som bachelor kan derfor være en forudsætning for at kunne læse videre i udlandet. Men universiteterne stritter imod, fordi de i forvejen er bekymrede over forskningsdækningen af bacheloruddannelsen og derfor frygter, at en anerkendelse på bachelorniveau af ikkeforskningsbaserede uddannelser vil være det endelige slag mod et af universitetsuddannelsernes særpræg.

Ministerens ønske om at indføre mulighed for, at kompetencer erhvervet på anden vis end via det formelle uddannelsessystem kan anerkendes og give mulighed for videreuddannelse på universiteterne, skaber ligeledes vanskeligheder, idet universiteterne i vidt omfang opfatter forslaget som endnu en niveausænkning af deres uddannelser.

Efter forslagsstillernes opfattelse er det væsentligt at undgå blindgyder i uddannelsessystemet. Det skal altid være muligt at bruge den kompetence, man har opnået, til at uddanne sig videre. Men det er samtidig nødvendigt at sikre, at disse muligheder opbygges på en måde, så resultatet ikke bliver en sænkning af kvaliteten i hele uddannelsessystemet.